

Η μάχη στον Αϊ Γιάννη το στενιώτη στους Αποστόλους Πεδ/δος

Το σύντομο κείμενο που ακολουθεί αναφέρεται στην παραπάνω μάχη, η οποία αποτελεί σημαντικό γεγονός για τον τόπο μας τους Αποστόλους Πεδ/δος.

Όμως πριν σας πω τι έγινε στην παραπάνω μάχη θα πρέπει να δούμε τι συνέβαινε στην υπόλοιπη Κρήτη τη χρονιά αυτή για να μπούμε στο πνεύμα της εποχής.

Τον Ιανουάριο του 1828 έρχεται στη Γραμβούσα ο πατριώτης Χατζής Μιχάλης Νταλιάνης με μικρό εκστρατευτικό σώμα και μέχρι τα μέσα του Μάη καταφέρνει να κλείσει τους Τούρκους του νομού Χανίων στο κάστρο της πόλης των Χανίων.

Την ήττα και το θάνατο του Χατζή Μιχάλη Νταλιάνη στο Φραγκοκάστελλο στα τέλη Μαΐου, εκδικούνται οι φίλοι του Σφακιανοί με τον αποδεκατισμό του στρατού του Μουσταφά πασά όταν αυτός επέστρεφε από το Φραγκοκάστελλο στα Χανιά.

Μεγάλες μάχες γίνονται στα Αρμενοχώρα κοντά στο Ρέθυμνο με νίκη των Κρητών επαναστατών και με ανταλλαγή Κρητών αιχμαλώτων με Τούρκους.

Η προπαγάνδα της εποχής ήθελε όλες τις επαναστατημένες περιοχές να περιλαμβάνονται στο υπό ίδρυση Ελληνικό κράτος. Γι αυτό φούντωσε ο αγώνας και άγριες μάχες γίνονται στη Μεσσαρά με οπλαρχηγούς τον Κόρακα και το Μαλικούτη.

Το θάνατο του θρυλικού Ιωάσαφ Ξωπατέρα στη μονή της οδηγέτριας εκδικούνται οι φίλοι του Κόρακα, Μαλικούτης, Τσακίρης, Καραντάρης, Χουλογιάννης, τον Αύγουστο του 1828, με την εκτέλεση του φοβερού

και τρομερού γενίτσαρου Αγριολίδη στα Καπαριανά.

Ο θάνατος του Αγριολίδη και γενικά το φούντωμα του αγώνα ξεσηκώνει τον Τούρκικο όχλο στην πόλη του Ηρακλείου και ξεσπά σε νέα σφαγή στην πόλη και τα περίχωρα του Ηρακλείου.

800 υπολογίζονται τα θύματα της νέας θηριωδίας.

Όλα αυτά δεν άφησαν ανεπηρέαστους τους Αποστολιανούς οι οποίοι όπως μου είπε ο Γιάννης Γ. Πετροδασκαλάκης, οργάνωσαν επαναστατική κολώνα με έδρα τη γειτονία Κεφάλι του χωριού μας και με μεγάλη συμμετοχή των κατοίκων όλων των γύρω χωριών.

Όλα αυτά ανησυχούν τους Τούρκους και αποφασίζουν να στείλουν ταχτικό στρατό αποτελούμενο από πεζικό και ιππικό.

Οι επαναστάτες αποφασίζουν να εμποδίσουν τον Τούρκικο στρατό, που ερχόταν από το Ηράκλειο, αλλά επειδή ήταν πολυάριθμος υποχώρησαν μέχρι το σημερινό Αϊ Γιάννη .

Η εκκλησία του Αϊ Γιάννη δεν υπήρχε. Τότε υπήρχε μόνο της Παναγίας που γιορτάζει στις 8 Σεπτέμβρη και βρέθηκε στην κοίτη του ποταμού, όταν οι Τούρκοι αποφάσισαν γύρω στο 1700 να εκτρέψουν τον Μπαμπουλάνη, (επειδή έκανε πολλές ζημιές στην περιοχή Μουχτάρω και Θραψανό), στο ύψος του Λιλιανού κάθετα στο διάδρομο του αεροδρομίου, στο Βαρβάρω, στο Σκαβελοχώρι, στα στενά του Αϊ Γιάννη, στον Αποστολιανό κάμπο και καταλήγει στα Χωνάρια μεταξύ Αποστολιανού και Ζωφοριανού κάμπου.

Οι επαναστάτες Κρητικοί ήλθαν αντιμέτωποι, στα στενά του σημερινού Αϊ Γιάννη στις 26 Σεπτέμβρη του 1828, με τον Τούρκικο στρατό, ο οποίος ήταν πολυάριθμος, καλά οργανωμένος και εξοπλισμένος. Οι Κρητικοί αν και πολύ λιγότεροι και με ελάχιστο εξοπλισμό κράτησαν τις θέσεις τους πολεμώντας παλικάρισια σώμα με σώμα. Επειδή την ημέρα εκείνη φυσούσε πολύ δυνατός νοτιάς, που έπαιρνε τον κόσμο, οι Κρητικοί δεν αντελήφθησαν ότι ένα μέρος του Τούρκικου

ιππικού κινήθηκε πίσω από του Μαμαλούκου την κορφή και μέσω του Μουκτάρου και Σκλαβεροχώρι τους κύκλωσε. Κατά τον Κων/νο Καμπάνη το Τούρκικο ιππικό ήλθε βάση σχεδίου από το Μονοφάτσι .

μάχη δ' αὖτε διεξήχθη ὡς ἔφην - καθ' ἣν σείχημιν οἱ Χρῆστ' ἀνὰ
ἐμάχοντο εἰς αἶν' ἔδωκεν ἑξ Ἀχαιοῖσι τῶ ἀνὴρ ἑταῖρος μετ' ἐναντίον τοῦ
ταυρινοῦ τουρμικοῦ πείσμα τοῦ στρατοῦ, ἔριπον τμήμα τουρμι-
κοῦ στρατοῦ ὀρμώμενοι ἐν αἷσι περιχθὺς ποταμοῦ, διὰ μέγα
τοῦ χωρίου πνοχέοντο, προέβαλεν τοῖς μαχομένοις χερσίν οὖς
εἰς αἶν' ὀπείθεν, οὕτω δὲν ἠεὶ κτείνοντο καὶ κτείνοντο τοῦτον τοῦ
χωρίου τοῦ μαν' ἐμύηθη αἶν' ἡμέραν ὡς ἔοικεν ἰσχυροτάτου νέου. ὅτε
δὲ εὐρεθένετο μετὰ δὲ οὗτον ἐκτείνοντο καὶ κτείνοντο. Μετὰ αἶν'

Συνεχίστηκε άνιση μάχη με τους Κρητικούς επαναστάτες κυκλωμένους από δυτικά από το Τούρκικο πεζικό και από ανατολικά από το Τούρκικο ιππικό. Όταν κατάλαβαν ότι δεν υπήρχε καμία ελπίδα να σωθούν, ένα Σαμπαθιανό παλικάρι που είχε πολεμήσει με τον Καραϊσκάκη στη Στερεά Ελλάδα και αργότερα ήταν βαθμοφόρος του Ελληνικού στρατού επί βασιλείας Όθωνα, ο καπετάν Κωσταντής Σαμπαθιανός (Σαμπαθιανάκης), και σύμφωνα με το Μενέλαο Σαββάκη είχε μεγαλοπρεπές άλογο και γιαταγάρι, βάζει μπέτη και μαζί με καμία εικοσαριά άλλους καβαλαραίους σπάνε τον Τούρκικο κλοιό, πετάνε τα φορτώματα των ζωντανών τους και όσοι πρόλαβαν πιάστηκαν από αυτά και κυνηγημένοι φεύγουν προς τον Κάστελλο.

Άλλοι κρύφτηκαν στο Κεφάλι σε σπηλιές που υπάρχουν εκεί. Όσους βρήκαν οι Τούρκοι τους έσφαξαν εκεί μέσα σαν αρνιά γράφει ο Μενέλαος Σαββάκης. Ο ίδιος σαν κοπέλι πήγαινε στο Κεφάλι που ήταν του θείου του, του Γουμενοχαρίδημου, και έβοσκε τα οζά και όταν έβρεχε για να προφυλαχθεί τρύπωνε στις σπηλιές και υπήρχαν ακόμα τότε κόκαλα των σφαγμένων Κρητικών.

Παύλ. — Μήπως εσύ βρισκόναί έβασκε τα ρωα μας εγώ κ' ερεκή ιεροική ειδική δική ο δειός μου, ο μακαρίτης Χερσίδητος Αδελφός να κεί εσύ γες της μητέρας μου είχε όρρα - και έτσι έβασκε Αχάριμ Κεφεί και...

25. Όταν ή ήμερα ήτο εροχέρη διαί και ιεροστατενής αλός τη εροχή δική οη έχα όμωράς τρύπωνε στους εωθίους όδου ύποχαλ σήορη όρμεθα κόμωρα τω κοιταζοί. τω δική και χριταρνι τοίς όσοίς εδρίκαί οί γόρεμοζ (εορκοί) και τοί έτι δίκαια έσφαζαν όαν άρητεί.

Όταν ρώτησα μαζί με την κόρη της Δέσποινας, την Στυλιανή Ι. Κουμπενάκη, αν ξέρει κάτι για τον Αι.Γιάννη μου είπε «μεγάλη μάχη γίνηκε παιδί μου στον Αϊ Γιάννη, ποταμός σύρθηκε το αίμα από τους σκοτωμένους Έλληνες και Τούρκους μου είπε επίσης ότι ένας Σμαριανός που κατάφερε να φθάσει στο Σμάρι δεν μπορούσε να μιλήσει από το ζόρι του και προσπαθούσε με νοήματα να πει στους χωριανούς του τι είχε συμβεί και όταν κατάλαβαν έπαιξαν το σήμαντρο και όλο το Χωριό έφυγε προς τα Γουβιανά».

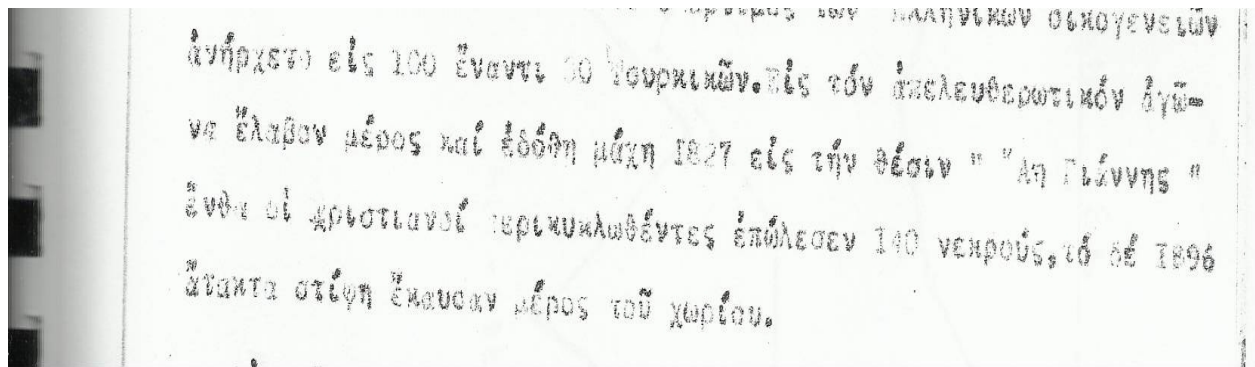
Ο Κωσταντίνος Καμπάνης αναφέρει ότι οι σκοτωμένοι Κρητικοί ήταν

Ιστορία του χωρίου. Καστελλίου. Θεσσαλίας.

Η ιστορία του χωρίου Καστελλίου Θεσσαλίας παρ' αρίστην του ~~απο~~
συγγραφέου δι'ιπτόρου Γεωργίου Καμωάνη γεννηθέντος
παρὰ τὸ ἔτος 1880 καὶ διαμένοντος ἐν Καστελλίῳ ἔχει ὡς ἑξῆς.

Διὰ τὰς αἰὲς ὡς ἐξ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος καὶ παρὰ τὸ ἔτος 1826 ἐπὶ τὴν
26ην Δεκεμβρίου ἐγένετο μία μεγάλη μάχη, θορυβώδης καὶ
ἥτις παρέστη ἐὺ ἤσαν αὖν χεῖρας αὖν, εἰς δὲ πρὸς Ἁγίου Γεωργίου
καὶ δὲ πρὸς Δ. εἰς κυματώδεις καὶ ἦν ἐξονεύθωσαν αὖν
τὸ ὡς αὖν μάχης ἡγετὴς Ἁγίου Γεωργίου δὲ πρὸς μέχρι τοῦ θανάτου
ἡγετὴς ὡς πρὸς δὲ πρὸς Καστελλίου χερδὸν ἡδου, εἰς αὖν εἰς
(186) χεῖρας αὖν ἐν Καστελλίῳ καὶ αἰὲς ὡς ὡς θορυβώδης. Ἡ

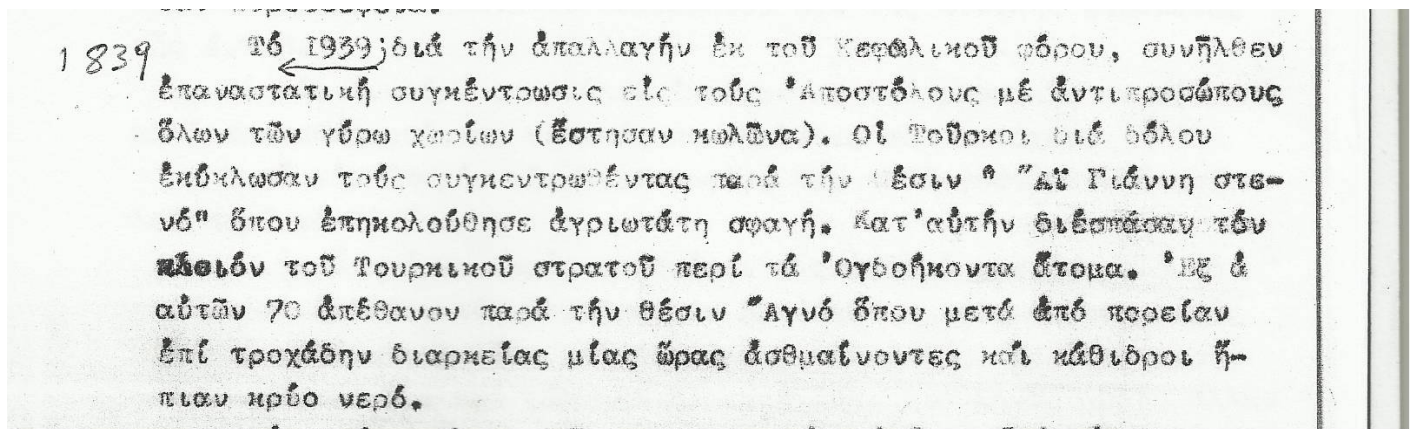
ενώ ο Μενέλαος Σαββάκης γράφει 2.000.

Άλλη αναφορά για την μάχη έχουμε στο βιβλίο τοπικές ιστορίες.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας, κατοικούσαν εδώ λιγοστές χριστιανικές οικογένειες, είτε γιατί η περιοχή υπέφερε από επιδρομές Τούρκων, είτε γιατί ορισμένοι εξισλαμίσθηκαν. Στη θέση Άγιος Ιωάννης των Στενών έγινε μάχη μεταξύ Χριστιανών και Τούρκων. Οι Έλληνες είχαν συγκεντρωθεί στο ύψωμα Κεφάλι με σκοπό [σχέδιο Ζαρίδα (= κουνάβι)] να επιτεθούν στους Τούρκους. Το σχέδιό τους όμως προδόθηκε και αναγκάστηκαν να πολεμήσουν στη θέση Άι Γιάννης, όπου τελικά νικήθηκαν.

Ο Δάσκαλος Μανόλης Γεωργίου Σαμπαθιανάκης γράφει για την μάχη του Αγ.Γιάννη στην πτυχιακή του μελέτη το 1961 τα παρακάτω.

Ο Γιώργης Σταθάκης από το Καστέλλι διατηρούσε λατομείο στην περιοχή και πηγαίνει κάθε χρόνο στο πανηγύρι . Μου είπε ότι είχε ακούσει από παλαιότερους ότι οι σκοτωμένοι Κρητικοί και Τούρκοι ήταν 1.000.

Στην Ευαγγελία Τσακάκη από το Γαλενιανό έλεγε η μάνα της ότι έγινε μεγάλη μάχη στον Αι Γιάννη επί «Γιανιτσάρων» και έγινε μεγάλη σφαγή.

Στον Αϊ Γιάννη μετά την μάχη οι Τούρκοι για να τρομοκρατήσουν τους Κρητικούς έκοψαν της κεφαλές των επαναστατών και τις πέταξαν σε μια στέρνα στον Αϊ Γιώργη τον

Ροβυθιώτη, ένα ξωκλήσι δυτικά από το γήπεδο του Καστελλίου.

Στους Τούρκικους κώδικες του 1828 διαβάζουμε ότι ο Πασάς του Ηρακλείου Σουλειμάν δίνει δώρα σε όσους Τούρκους του πάνε κεφάλια ή ακρωτηριασμένα μέλη επαναστατών.

Η μάνα μου Χρυσή Γ. Ηγουμενάκη που γεννήθηκε στην Πολυθέα το 1914 όταν πήγαινε σαν κοπέλι με τους γονιούς της στο Γρόσπηλιο, όπου είχαν περιουσία και περνούσαν από τον Αϊ Γιώργη της έλεγε η μάνα της να κάνει τον σταυρό της γιατί εκεί πετάξανε οι Τούρκοι τις κεφαλές των Κρητικών από την μάχη του Αϊ Γιάννη και ακουγόντουσαν φωνές από την στέρνα. Οι Τούρκοι κατέστρεψαν την εκκλησία της Παναγίας και απαγόρευσαν

τις λειτουργίες στους ναούς.

Η Λέλα Ι.Ηγουμενάκη μου ανέφερε ότι η θεία της η Μαρία Ποταμιανάκη (Τζιλιτζίρενα), που είχε γεννηθεί το 1875, από κοπέλι πήγαινε στην εκκλησία της Παναγίας στις 8 του Σεπτέμβρη, που την λειτουργούσαν, και την θυμόταν πάντα χαλασμένη .Η ίδια αντέδρασε πριν 50 χρόνια όταν θέλανε να ονομάσουν την εκκλησία Άγιο Γρηγόρη λέγοντας ότι η εκκλησία είναι της Παναγίας και μάλιστα γινόταν μεγάλο πανηγύρι την εποχή της. Το ίδιο γράφει και ο Μενέλαος Σαββάκης ότι την εκκλησία την χάλασαν οι Τούρκοι.

Ο πατέρας μου Μανόλης Κ. Ηγουμενάκης μου έλεγε ότι σύρθηκε ποταμός το αίμα από τους σκοτωμένους Κρητικούς και Τούρκους και ότι την εκκλησία του Αι. Γιάννη την κτίσανε τρεις χατζήδες ο χατζής Μιχάλης, ο χατζής Πέτρος και ο παππούς του χατζής Νικόλαος Ηγουμενάκης.

Ο Νικόλαος Ι. Περιοδασκαλάκης μου είχε πει ότι σύρθηκε ποταμός το αίμα από τους σκοτωμένους Κρητικούς και Τούρκους στην μάχη του Αι Γιάννη. Ότι την ημέρα της μάχης φυσούσε πολύ δυνατός νοτιάς και ότι για αυτό δεν κατάλαβαν ότι είχαν κυκλωθεί από το Τούρκικο ιππικό.

Ο Μενέλαος Σαββάκης επιβεβαιώνει ότι οι Αποστολιανοί έθαβαν τα αβάφτιστα κοπέλια τους στον περίγυρο της εκκλησίας της Παναγίας και πολλές φορές ανάβαθα με αποτέλεσμα να τα ξεθάβουν οι σκύλοι. Αν φάνταζε ο χώρος δεν οφειλόταν στα αβάφτιστα κοπέλια, αλλά η αιτία ήταν οι ψυχές τόσων σκοτωμένων Κρητικών και Τούρκων.

Σμυρνάκη (Βαγγελία του Λασιώτη) ότι ο Γιώργης Εμμ. Σμαριανάκης, σκοτώθηκε στον Αι. Γιάννη το 1965, γιατί φάνταζε και για αυτό έχασε τον έλεγχο της μηχανή του και χτύπησε στον ευκάλυπτο και σκοτώθηκε .

Οι μάχες συνεχίστηκαν στην ανατολική Κρήτη με την προτροπή του Εμμ.Τοπάζη, που ήλθε σαν εκπρόσωπος του Καποδίστρια και η εξέγερση πλέον ήταν γενική και μπορούσε να απαιτηθεί η υπαγωγή της Κρήτης στο υπό ίδρυση ελληνικό κράτος.

Αλλά δυστυχώς δεν έγινε και έπρεπε να περάσουν άλλα 70 χρόνια ατελείωτων αγώνων ,να χυθεί πολύ ακόμα αίμα μέχρι την αυτονομία το 1898.

Οι Αποστολιανοί δεν ξέχασαν τους σκοτωμένους προγόνους τους και τους άλλους πατριώτες. Όταν τους το επέτρεψαν οι Τούρκοι, με

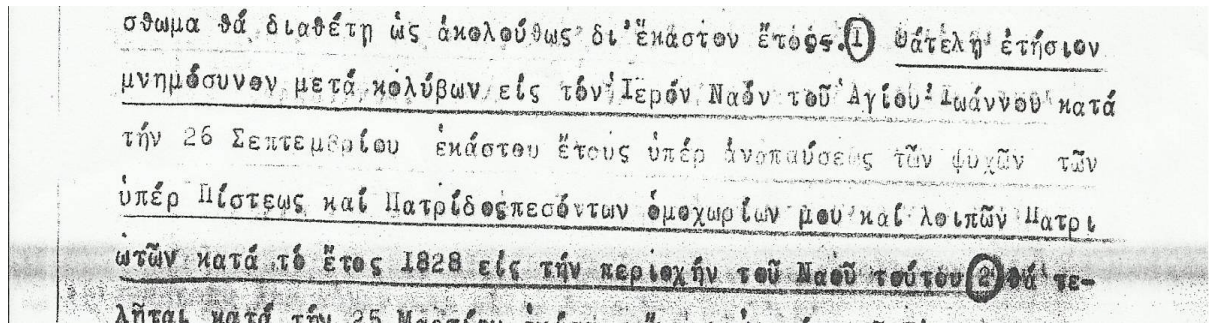
πρωτοβουλία και χρηματοδότηση τριών χατζήδων, του χατζή Μιχάλη Σφακιανάκη, υπάρχει και τοπωνύμιο του χατζή Μιχάλη ο κόλυμπος , το σπίτι του ήταν εκεί που είναι το σπίτι του Γιάννη Γ. Πετροδασκαλάκη του χατζή Πέτρου Σακαλλαρίδη, το σπίτι του ήταν εκεί που είναι το σπίτι του Κωστή του Ψυλλάκη και απέναντι από αυτό και το έχουν οι Γιώργης Α. Παπαγιαννάκης και Μιχάλης Ε. Μαθιουδάκης, ο χατζής Μιχάλης και ο χατζής Πέτρος ήταν άκληροι και ο χατζής Νικόλαος Ηγουμενάκης ή Γέρος Γούμενος , το σπίτι του ήταν εκεί που είναι το σπίτι του Γιώργη Α. Ηγουμενάκη και της Καρουζόκαλης.

Με την συμμετοχή των Αποστολιανών έκτισαν την εκκλησία του Αι. Γιάννη και θρονιάστε το 1888.

Την εκκλησία την ονόμασαν Αἱ Γιάννη (θεολόγο) γιορτάζει στις 26 Σεπτέμβρη, την αυτή ημέρα έγινε η μάχη έτσι είχαν την ευκαιρία να αναφέρουν οι παπάδες και οι κοινοτάρχες στο εκκλησίασμα, ότι ο σημερινός Αι. Γιάννης εορτάζεται όχι μόνο για την χάρη του Αγίου αλλά και γιατί ήταν τόπος μαρτυρίου και σφαγής των χριστιανών επαναστατών και να μνημονεύονται οι σκοτωμένοι. Πριν τον πόλεμο γινότανε μεγάλο πανηγύρι με συμμετοχή πολύ κόσμου από όλη την επαρχία Πεδιάδος.

Αλλά και οι επόμενες γενιές δεν ξέχασαν τους σκοτωμένους προγόνους των, με πρώτο τον Ιωάννη Περτσελάκη (Περτσελογιάννη), ο οποίος στη διαθήκη του αφήνει ένα μέρος από τα ενοίκια ενός μαγαζιού του στο Ηράκλειο στην ενορία του χωριού και παραγγέλλει να κάνουν μνημόσυνο στις 26 του Σεπτέμβρη για τους σκοτωμένους Αποστολιανούς και τους άλλους πατριώτες που σκοτώθηκαν στην μάχη του Αἱ Γιάννη.

Κι εμείς όλοι οφείλουμε να αναδείξουμε την σημασία αυτής της θυσίας των προγόνων μας, και το σημαντικότερο να μάθουν τα παιδιά μας και όλοι εμείς, ότι αν απολαμβάνουμε τα πάντα και ιδιαίτερα την ελευθερία μας το οφείλουμε και σε αυτούς που έδωσαν την ζωή τους στον Αϊ Γιάννη.

Οφείλουμε ακόμα όλες οι Αποστολιανές κι Αποστολιανοί να βοηθήσουμε για να αναδείξουμε το χώρο του Αϊ Γιάννη, να τον περιφράξουμε και να τον δενδοφυτεύσουμε και να αναγείρουμε μνημείο τιμής για τους ήρωες επαναστάτες προγόνους μας και τους άλλους σκοτωμένους πατριώτες .

Δυστυχώς η μάχη αυτή δεν έχει επίσημα καταγραφεί από κάποιο ιστορικό. Αυτό βεβαία, δεν σημαίνει ότι δεν έγινε ή ότι μειώνεται η σημασία της .

Υπάρχουν διάφορες γραμμένες ημερομηνίες για το πότε έγινε η μάχη. Όλοι συμφωνούν ότι έγινε στις 26 Σεπτέμβρη.

Ο Κωνσταντίνος Καμπάνης από το Καστέλλι γράφει το 1826.

Ο Γιάννης Περτσελάκης στην διαθήκη του αναφέρει το 1828 .

Ο Μενέλαος Σαββάκης έχει διορθώσει την ημερομηνία στο χειρόγραφο πολλές φορές και δεν μπορεί κανείς να είναι σίγουρος ποια ημερομηνία ήθελε να γράψει.

Ο Γιάννης Γ. Πλευράκης γράφει το 1827.

Ο Μανόλης Γ.Σαμπαθιανάκης το 1839.

Στο αρχείο του δημοτικού σχολείου Βαρβάρω γράφεται το 1828.

Πιστεύω ότι το σωστό είναι το 1828 γιατί την χρονιά αυτή έχουμε γενικό ξεσηκωμό από Χανιά μέχρι Σητεία, για τους λόγους που έχω περιγράψει πιο πάνω. Ασφαλώς του Γιάννη Περτσελάκη θα είχε σκοτωθεί κάποιος πολύ κοντινός του συγγενής και για την μνήμη του αναφέρεται στην διαθήκη και θέλει να μνημονεύονται οι πεσόντες στον Αϊ Γιάννη.

Αλλά όποια και να είναι η ημερομηνία τα γεγονότα δεν αλλάζουν, και αν δεν έχει γραφεί ακόμα, είναι ευθύνη των

ειδικών, των ιστορικών, να ολοκληρώσουν την ιστορική έρευνα. Η δική μου εργασία φέρνει στο φως μερικά σημαντικά ντοκουμέντα. Και αυτή ήταν η ευθύνη μου.

Ένας από τους πρωταγωνιστές καπετάνιους της μάχης του Αι Γιάννη

είναι ο καπετάν Κωνσταντής Σαμπαθιανάκης .Ο Μανόλης Γ. Σαμπαθιανάκης και ο Μάρκος Γ. Βασιλάκης μου έχουν πει, και οι δύο είναι δις εγγόνια του κατετάν Κωσταντή Σαμπαθιανάκη, ότι ο δις παππούς τους γεννήθηκε στον Σαμπά γύρω στα 1800 και το επίθετο του ήταν Χρονάκης. Πολέμησε με τον Καραϊσκάκη πολύ νέος στην Στερεά Ελλάδα. Παντρεύτηκε στους Αποστόλους και έκανε μια κόρη που ήταν του Τσικαλογιώργη η μάνα από τους Ζοφώρους. Έλαβε μέρος στην Μάχη του Αι Γιάννη το 1828 σαν καπετάν Σαμπαθιανός η Σαμπαθιανάκης. Ήταν βαθμοφόρος στον στρατό επί Όθωνα και του έδωσαν κλήρο στο Φάληρο Αττικής για της υπηρεσίες του αλλά δεν τον δέχτηκε. Παντρεύτηκε δύο φορές και στον δεύτερο του γάμο ήταν πολύ μεγάλος. Η δεύτερη του γυναίκα ήταν Τζακαράκη και έκαμαν 5 παιδιά. Τον τελευταίο του γιο Μανόλη τον σκότωσε ένα γερμανικό αυτοκίνητο το 1944 σε μεγάλη ηλικία. Αν ο τελευταίος του γιος γεννήθηκε το 1860 ο καπετάν Κωσταντής ήταν 60 χρονών τότε. Όταν πολεμούσε με τον Καραϊσκάκη ήταν γύρω 23 χρονών και γύρω 28 χρονών στη μάχη του Αι Γιάννη στις 26-09-1228. Είχε αφιερώσει την στην εκκλησία του Μιχαήλ Αρχαγγέλου, την μεγάλη εικόνα της Παναγίας αριστερά από την ωραία Πύλη (η Θεοτόκος Ένθρονος) η οποία κάικε το 2005 και έγραφε (Μνήστητη της δεήσεις του δούλου σου Κωνσταντίνου Σαμπαθιανού 1847) Η εικόνα αντικαταστάθηκε από άλλη αλλά δεν γράφτηκε ο πρώτος δωρητής και για ποιο λόγω αντικαταστάθηκε.

Ήταν ένας από τους 130 προστατευόμενους Κρητικούς του Ελληνικού υποπροξενίου του Ηρακλείου την περίοδο 1834-1854 σαν Κων/νος Βασιλακάκης επάγγελμα έμπορας και ζει με την οικογένεια του στο χωριό Σαμπά και Αποστόλους Πεδ/δος .

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

Η' ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΡΗΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Ηράκλειο, 9-14 Σεπτεμβρίου 1996

Όνομα καὶ Ἐπώνυμον	Πατρίς	Επάγγελμα	Οἰκογένεια	Ἰδιοκτησία
30. Ἰωάννης Τουμερτζάκης(;)	Ἡράκλειον	ἐμπορος	ὡσαύτως	ὡσαύτως
31. Κων/νος Βασιλακάκης	Πεδιάς	ἐμπορος	ὡσαύτως	εἰς χωρίον Σα- πάνη & Απο- στόλους Πεδ.
32. Ἰωάννης Καξαντζάκης	Ἡράκλειον	ἐμπορος	ὡσαύτως	ἐντός καὶ πέρι τοῦ φρουρίου
33. Κων/νος Λορέντζος	Ἡράκλειον	δακάλης	ὡσαύτως	ὡσαύτως
34. Νικόλαος Μερκουράκης	Πεδιάς	ἐμπορος	ὡσαύτως	εἰς χωρίον Κα- σάνους καὶ Γο- νιαῖς Πεδιάδος
35. Νικόλαος Κονιατάκης	Μεσσαρά	ἐμπορος	ὡσαύτως	εἰς χωρίον Τιμ- πάκι Μεσσαράς
36. Νικόλαος Καξαντζάκης	Ἡράκλειον	ἐμπορος	ἄνευ	ἄνευ

Εἶχα την υποχρέωση και την ανάγκη να τα γράψω και ὅποιος θέλει ας με κρίνει.

Πολλά ποκιανά πούγραφα
ταρώταγα και τα γρίκουνα από μικιό κοπέλι
και άλλα διάβασα σαν γέρασα
να μείνουνε οι θύμησες να ξέρουνε οι νέοι.

Νίκος Μανόλα Ηγουμενάκης
Συν/χος Μηχ/κός Τηλ/νιών
Τηλ 6979224600
e-mail neil@otenet.gr
Αποστόλους Αύγουστος 2011

Βιβλιογραφία
Γενικές ιστορίες της Κρήτης
Θεοχάρη Δετοράκη
Βασίλη Ψιλάκη

Γιάννη Χρηστάκη-Γεωργίου Πατεράκη

Διαθήκη

Γιάννη Περτσελάκη

Πεπραγμένα Η' διεθνούς Κρητολογικού συνεδρίου 1996
Μ.Πεπονάκης οι υπήκοοι του Ελληνικού υποπροξενείου
Ηρακλείου (1834-1854)

Ιστορία του χωρίου Καστελλίου Πεδ/δος 1953
Κωνσταντίνου Ιωσήφ Καμπάνη

Γεωργοοικονομική μελέτη του χωρίου Αποστόλοι
Ιωάννης Γεωργίου Πλευράκης 1947

Απομνημονεύματα
Μενελάου Σαββάκη (1904-1996)

Μελετήματα
Νίκου Οικονομάκη

Αρχείο δημοτικού σχολίου Βαρβάρω (Αρχάγγελος)

Πτυχιακή μελέτη του δασκάλου
Μανόλη Γ. Σαμπαθιανάκη 1961

Από διηγήσεις

Νικόλαος Ι. Πετροδασκαλάκης (1917-2011)

Στυλιανή Ι.Κουμπενάκη (1914-2007)

Λέλα Ι. Ηγουμενάκη 1935

Κωνσταντίνος Π. Πετρομιχελάκης 1920

Μάρκος Γ. Βασιλάκης 1939

Ιωάννης Γ. Πετροδασκαλάκης (1917-2006)

Χρυσή Ε. Ηγουμενάκη 1914

Εμμανουήλ Γ. Σαμπαθιανάκης 1929

Μαρία Ι. Σταυρακάκη (1920-1999)

Κωνσταντίνος Ν. Ψυλλάκης 1930

Εμμανουήλ Κ. Ηγουμενάκης (1896-1988)

Κωνσταντίνος Γ. Δοξαστάκης 1929

Ιωάννης Γ. Βασιλάκης 1921

Σοφία Α. Πρατικάκη 1908-1981

Γιώργης Σταθάκης 1925

Γιώργης Ν. Ηγουμενάκης 1924

Ευαγγελία Τσακάκη 1942

Γιάννης Εμμ. Ασταλάκης 1947

Γεωργία Φωτ. Πετρομιχελάκη 1930

Σε όλες και σε όλους που πρόθυμα με βοήθησαν να γράψω
τα παραπάνω εκφράζω τις ευχαριστίες μου.